

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Katastralna mapa ne dokazuje lastninske pravice in parcelnih mej.

K. je lastnik gozdne parcele 1966. v kat. občini L. ter toži 10 posestnikov iz Bl., da bi mu priznali, da je neki svet, ki ga zaznamekuje s črkami e, f, c, d in g, kos omenjene parcele in samo njegova lastnina. Prvi sodnik pa ne ugotovi tej tožbeni zahtevi iz nastopnih

razlogov:

Toženci ne priznavajo, da bi bil v tožbi določeni svet kos parcele 1966., naglašujoč, da je napominani svet solastnina vseh posestnikov iz Bl., ki so jo priposestovali.

Gledé nasprotnih trditev v pravdi mora tožnik dokazati, da je prepirni svet del parcele 1966., in da je on izključljivi lastnik tega sveta; in če se mu to posreči, morajo toženci dokazati, da se je priposestovanje prepirnega sveta zakonito zvršilo.

Tožnik dokazuje z zvedencem, da spada prepirni svet k parceli 1966. Poklicani, od strank vzprejeti edini zvedenec izreče pri sodniškem ogledu, da spada večina prepirnega sveta k parceli 1966., ostali svet pa da je kos parcele 2324 $\frac{1}{2}$, ki kaže javen pot; a mere ne določi natančno. Izključljivost lastnine dokazuje tožnik s pričami. Ker so pa zaslišane 3 priče naglašale, da so prepirni svet rabili vsi posestniki iz Bl., izpodleti mu dokaz.

Pet prič tožencev pa je po smislu § 137. obč. sod. r. dokazalo, da so vsi posestniki iz Bl. prepirni svet zadnjih 50 let tako posestovali in uživali, da so tamkaj pasli živino, rušo rezali in tja odvažali blato, a tožnik da jim ni ugovarjal. Ta si je tudi stoprav zadnje desetletje pričel lastiti svet, a posestniki iz Bl. se niso podali.

Ker tožnik ni dokazal, da spada ves prepirni svet k parceli 1966., ter se mu ni posrečilo dokazati, da je izključljivi lastnik prepirnega sveta, — ker so pa nasproti toženci s pričami dokazali, da so prepirni svet priposestovali (§ 1468. obč. drž. zak.): zato zahteva tožbe, ki bi se morala na določila § 369. obč. drž. zak. opirati, ni upravičena in se mora odbiti.

Višje deželno sodišče v G. je potrdilo razsodbo prvega sodnika dne 5. januarija 1887. l. št. 1328, sklicujoč se na naslednje razloge:

Tožnik zahteva, da se mu prizna lastninska pravica do kosa gozdne parcele, tožba je torej lastninska tožba. Po smislu § 369. obč. drž. zak. mora pri tej tožbi tožnik dokazati, da ima toženec prepirnno reč v svoji oblasti, in da je ta reč tožnikova lastnina. Ker tožnik tudi zahteva, da se mu prizna izključljiva lastninska pravica, mora tudi dokazati, da je prepirni svet njegova izključljiva lastnina, in to tem bolj, ker toženci priznavajo, da je tožnik solastnik prepirnega sveta.

Ker toženci priznavajo, da so zadnji čas na prepirnem svetu posestna dela opravljali, dokazano je tudi, da imajo oni svet v svoji oblasti.

Treba je torej, da tožnik dokaže svojo izključljivo lastninsko pravico do prepirnega sveta. To hoče tožnik dokazati s tem, da je prepirni svet del gozdne parcele 1966. obč. L., da je ta parcela skladni del vloge 110. obč. L., in da je on vpisan kot lastnik tega zemljišča.

Toženci sicer ne priznavajo prve trditve, a tudi vse te trditve skupaj ne morejo dokazati tožnikove lastninske pravice do prepirnega sveta. To, da je gozdna parcela 1966. pripisana vlogi 110. obč. L., dokazuje sicer po smislu § 431. obč. drž. zak., da je tožnik lastnik parcele 1966., nikakor pa ne, da je tudi lastnik prepirnega sveta. Prepirni svet meri, kakor sta prijavili stranki v zapisniku z dne 26. februarja 1886. l., do 80 štir. sežnjev in je primeroma majhen kos gozdne parcele 1966.

Ko so se sestavljale nove zemljiške knjige, sodišča niso imela naloga mero, obseg, meje in podobo posameznih parcel določiti. To piše zakon z dne 25. julija 1871. l. št. 96. drž. zak., potem deželni zakon za Kranjsko z dne 25. marcija 1874. l. št. 12. dež. zak. in ministerski ukaz z dne 18. maja 1874. l. št. 13. dež. zak. Zaradi tega pa tudi zapisniki o pozvedbah za novo zemljiško knjigo, katerih se tožnik poslužuje v dokaz svoje trditve, da so mu toženci priznali lastninsko pravico do parcele 1966., niso dokazljivi. Če pa sestava nove zemljiške knjige ni imela namena pozvedovati, da se ujema katastralna mapa z obsegom in podobo parcel v naravi, zemljiška knjiga tudi ne more dokazovati o lastnostih parcel.*)

*) Drugače razlogi odločbe najvišjega sodišča z dne 19. decembra 1888. l. št. 12157, katera je predrugčila razsodbi okr. sodišča v Gornjem gradu z dne 30. aprila 1888. l. št. 1617. in višjega dež. sodišča v Gradci z dne 9.

Katastralna mapa pa tudi sama ob sebi ni dokazilna, ker uže začetkom ni bila napravljena v to svrho, in ker se v njej nahajajo tudi dejanske pomote, kar le-tá slučaj očividno dokazuje, ker od strank poklicani zvedenec izreka, da se mapa glede parcele 1966. ne ujema s svetom, kakeršen je v naravi.

Tožnik bi torej moral na drug način dokazati svojo lastninsko pravico do prepirnega sveta, a tega niti poskusil ni. Dokazoval je sicer v repliki s pričami, da je od leta 1867. sam in pred njim njegov oče in pravni prednik K. J. 25 let po prepirnem svetu opravljal posestna dela; a tega ni storil, da bi s tem pravni naslov lastnine, morda priposestovanje dokazal, ampak le, da bi trditev toženca, da ni nikedar posestoval prepirnega sveta, ovrgel. Sicer bi pa moral tožnik dokazati svojo izključljivo posest za ves čas priposestovanja, česar pa tožnik niti trdil ni. Njegove priče so pač pripovedovale, da je on in tudi njegov oče prepirni svet rabil, a pristavile so, da so tudi posestniki iz vasi B. in G. istotako uživali prepirni svet.

Toženi so pa s svojimi pričami po smislu §§ 137., 141. in 144. obč. sod. r. tudi dokazali, da so prepirni svet soposestovali in uživali uže več nego 30 let brez motitve. Izpovedi prič tožnikovih in tožencev pa vsaj dokazujejo, da niti tožnik niti njegov pravni prednik ni izključljivo užival prepirnega sveta, in da so toženci isti svet vedno souživali.

Ker tožnik ni dokazal naslova za izključljivo posest, in so toženci v priposestovani pravici soposesti, odbila se je tožba.

Najvišje sodišče je nižji razsodbi potrdilo z odločbo z dne 26. aprila 1887. l. št. 4321.

b) Zvršilna prisoditev tirjatve je šteti med stvarne pravice; čl. V. odst. 2. zakona z dné 26. maja 1888, št. 75 drž. zak., se torej ne tiče prisoditve, ampak le prepovedi.

Anton B. je dosegel na podlogi pravomočne razsodbe proti Izidorju J-u zaradi 726 gld. s prip. po odloku okrožnega sodišča Uherske Hradiště z dne 17. aprila 1888, št. 2865 zvršilno prisoditev in izplačilo Izidor J-ove pokojnine, ki mu jo daje c. kr. priv. severo-zahodna železnica v letnem znesku 290 gld. 88 kr.

avgusta 1888. l. št. 6542. Najvišje sodišče tu izreka, da je katastralna mapa, kadar je sestavni del zemljiške knjige, zemljeknjižna mapa, ki ne dokazuje le, da parcela spada k posestvu, ampak tudi, kakó parcela leži in kakšne meje ima. (Glej „Allg. österr. Ger. Ztg.“ št. 4. 1889. l.)

Z odlokom z dne 4. avgusta 1888, št. 5607 je imenovano sodišče odbilo prošnjo Izidor J-ovo, naj se na podlogi zakona z dne 26. maja 1888, št. 75 drž. zak. izreče za naprej neveljavnost zgoraj imenovane prisoditve.

Moravsko-šlezijško višje deželno sodišče je z odločbo z dne 28. avgusta 1888, št. 7505 predruožčilo imenovani odlok tako, da mora počenši z obrokom, ki meseca avgusta 1888. leta zapade, prenehati pravna veljava z odlokom z dne 17. aprila 1888, št. 2865 v prid Antonu B-u dovoljena izvršilna prisoditev pokojnine, ki pristojaa Izidor J-u kot bivšemu uradniku c. kr. priv. avstr. severo-zahodne železnice v letnem znesku 290 gld. 88 kr.

Izidor J. je bil namreč kot uradnik c. kr. priv. avstr. severo-zahodne železnice zaseben uradnik in ima na podlogi priloženega izkaza 290 gld. 88 kr. letne pokojnine. Ker je pa po čl. II. zakona z dne 26. maja 1888, št. 75 drž. zak. smeti od pokojnin v zasebnih službah stalno nameščenih podvreči izvršilu le tisti znesek, ki presega znesek 500 gld. letne plače, — ker je torej po tej določbi Izidor J-ova pokojnina prosta rubeža in ker je po čl. V. tega zakona prepovedi, če so se dosegle glede v čl. II. imenovanih tirjatev, predno je v moč stopil ta zakon, odpraviti na prošnjo dolžnikovo, ako se ne strinjajo z določbami tega zakona, ker je nadalje rečeni zakon obveljal že avgusta meseca, morala se je uslišati dolžnikova prošnja, da naj prisoditev pokojnine preneha z obrokom, ki je zapadel avgusta meseca.

Najvišje sodišče je z odločbo z dne 4. decembra 1888, št. 14142 premenilo odločbo višjega deželnega sodišča ter obnovilo odlok prvega sodnika, — zategadelj, ker se je s pravomočnim odlokom z dne 17. aprila 1888, št. 2865 dovolila izvršilna prisoditev in izplačilo pokojnine, pristojee Izidor J-u, kot bivšemu uradniku c. kr. priv. severo-zahodne železnice v vsem njenem znesku, potem ker izvršilne prisoditve in izplačila ni smeti smatrati za samo prepoved, ampak za redno izvršilo, kajti o njej je govor v 31. poglavji obč. sod. r., katero piše sploh le o izvršilu, ne pa o prepovedi, naposled zato, ker po čl. V. odst. 2. zak. z dne 26. maja 1888, št. 75 drž. zak. ni moči iz določeb tega zakona ovreči obstoja in daljne veljavnosti stvarnih pravic (k njim pripada po § 308. obč. drž. zak. tudi zastavna pravica), katere je kedo dosegel v izvršilnem postopanju.

J. K.

Kazensko pravo.

a) Zanimivejše razsodbe v obrano zakona (§§ 33. in 229. kaz. pr. r.)*)

VI.

Kedaj so dopuščena poostrenja kazni po smislu § 250. kaz. zak.?

Z razsodbo z dne 28. februvarija 1889 št. 15260. je kasacijski dvor razveljavil razsodbo c. kr. okr. sodišča v K. z dne 10. februvarija 1888 št. 195., v kateri je bila izrečena odprava (Abschaffung) zaradi prestopka po §§ 460. in 461. kaz. zak. obsojenega M-a S-a iz kraljevine dalmatinske, to pa iz naslednjih

r a z l o g o v :

Z razsodbo c. kr. okrajnega sodišča v K. z dne 10. februvarija 1888 št. 198 bil je M. S. zaradi prestopkov po §§ 460. in 461. kaz. zak. krivim spoznan ter po §§ 267. in 460. kaz. zak. z uporabo §§ 240. in 249. kaz. zak. obsojen v 15-dnevni zapor; ob enem se je izreklo, da ga je po prestani kazni odpraviti iz kraljevine dalmatinske.

Ta razsodba je stopila v pravno moč, ker se M. S. ni pritožil.

Izrek, da je M-a S-a odpraviti iz Dalmacije, pa ni utemeljen v zakonu. Okrajno sodišče opira ga na določbe §§ 240. in 249. kaz. zak., katere je z ozirom na obtoženčevo narodnost bilo uporabiti po nazoru tega sodišča.

A § 240. kaz. zak. navaja samo razne kazni pri pregreških in prestopkih, med katerimi je tudi odprava iz kake kronovine (lit. g), in v § 249. kaz. zak. poudarjajo se načini odprave; te zakonite določbe pa ne pripuščajo sklepa, da je smeti to vrsto kazni uporabiti na pričujoči slučaj.

Po § 460. kaz. zak. je pač pripuščeno, da je smeti z a p o r po kakovosti okoliščin poostriti; upravičen je bil torej sodnik poostriti izrečene kazni zapora po smislu § 253. kaz. zak. (s postom, trdim ležiščem); ni pa smel razven kazni zapora izreči tudi kazni odprave; kajti četudi določa § 250. kaz. zak. v obče, da je združitev več v § 240. kaz. zak. omenjenih kaznij smatrati za poostrenje, vendar je uprav po § 250. kaz. zak. dopuščeno tako poostrenje samo v tistih slučajih; kadar in kolikor je določeno v kazenskem zakonu. To pa v

*) Glej „Slov. Pravnik“, 1888. I., št. 7.

slučaji § 460. kaz. zak. ni, ker se tam „odprava“ ne omenja z nobeno besedo.

Iz teh razlogov ugodilo se je po smislu § 292. kaz. pr. r. ničnostni pritožbi c. kr. generalne prokurature v obrano zakona ter razveljavil dotični izrek okrajnega sodišča.

**b) O povračilu škode, provzročene po zaseženi tiskovini
(§ 491. kaz. pr. r.).**

C. kr. državno pravdnštvo Ljubljansko je št. 252. „Slov. Naroda“ zaplenilo; a c. kr. deželno sodišče te zasege z odločbo z dne 6. novembra 1888. l. št. 8510. ni potrdilo, in c. kr. višje dež. sodišče Graško je dne 14. novembra št. 11378. proti temu vloženo pritožbo c. kr. državnega pravništva Ljubljanskega kot neutemeljeno zavrglo.

Vsled tega je Narodna tiskarna Ljubljanska s prošnjo z dne 27. novembra 1888. l. št. 9181. škodo, storjeno jej po tej zasegi, naznanila ter prosila, da se jej prisodi povrnitev škode 82 gld. 56 kr. Dotično škodo je zračunila Narodna tiskarna tako-le:

Stavek in tisek	35 gld. 96 kr.
Papir	5 „ 20 „
Kolek	9 „ — „
Izguba na oglasilih	32 „ 40 „
Skupaj	82 gld. 56 kr.

Tej prošnji c. kr. dež. sodišče Ljubljansko z naredbo z dne 8. decembra 1888 l. št. 9388. ni ustreglo; kajti § 491. kaz. pr. r. dovoljuje povračilo take škode le za slučaj, če je ista izkazana, — torej le za slučaj, če se dokaže, da je vsled zasege Narodna tiskarna trpela tako škodo, ter da je le-tá nastala zgolj zbog zasege, n. pr. ko bi bila tiskarna napravila drugo izdajo, ki je pa ni o tej priliki, ampak stroški so naznačeni v navedenem računu le kot stroški prve izdaje, torej je bilo le stroškov, kolikor jih je itak z redno izdajo.

Proti tej naredbi je Narodna tiskarna dne 20. decembra 1888. l. št. 9883. v pravem času vložila pritožbo, poudarjaje, da je bila vsled zasege primorana dan po zaplembi dati svojim naročnikom poldrugo polo priloge ter je, kar se razvidi iz priložene št. 253. „Slov. Naroda“, tako napravila s tem dejanski drugo izdajo, — da jo stane ta izdaja, kar se tiče stavka, papirja, tiska in porabe strojev najmanj 41 gld. 16 kr., in da ima pri inseratih na vsak način škode 32 gld. 40 kr.,

kajti inseranti sigurno ne bodo plačali zneskov za inserate v zaplenjeni številki.

C. kr. višje dež. sodišče Graško je z naredbo z dne 28. decembra 1888. l. št. 12830. zavrglo to pritožbo, premislivši, da je sicer, kakor je razvideti iz pritožbi pridejane številke 253. „Slov. Naroda“, v njej večinoma vsebina zasežene številke 252., ne izimši inseratov, v novič tiskana, kar bi izdajatelju tega časnika vsekakor dajalo pravico zahtevati odškodnine na podlogi § 491. kaz. pr. r., da pa tega Narodna tiskarna v svoji prošnji za odškodnino, predloženi c. kr. deželnemu sodišču, ni navedla, torej le-to tudi ni moglo s čim uvideti, da se je škoda sploh pripetila; — dalje premislivši, da ne glede na to tiskarna tudi ni sodišču predložila nobenih podatkov za razsojo o primernosti naznačene škode in nobenega izkaza ali potrdila o nje količini, kar bi po smislu § 491. kaz. pr. r. na vsak način bila morala storiti, kajti sodišču ne pristojé dotične poizvedbe.



Iz zemljeknjižne prakse.

a) K § 12. zemlj. zak.

Deželno sodišče Ljubljansko je prošnjo A-a za vknjižbo B-u na podlogi kupne pogodbe pristojéče pravice, da lahko A-u prepove zvišati ali razširiti novo, na od B-a kupljeni in za A-a uže prepisani zemljiški parceli sezidano hišo, zavrnilo z odlokom 1. decembra 1888. l. št. 9802., ker hiša ni še vpisana v zemljiški knjigi, ter se za njen vpis tudi ne prosi, uradoma pa se ta vpis na podlogi predloženega stavbinskega načrta ne more ukazati, ker prositelj ni priložil stavbinsko-uradnega potrdila po smislu § 7. zak. z dne 29. marcija 1869. l. št. 67. drž. zak.

Višje deželno sodišče je z odločbo z dne 6. februvarija 1889. l. št. 1794. ta odlok predrugačilo ter zaukazalo vknjižbo navedene pravice, in to zato, ker sta iz stavbinskega načrta, od obeh strank potrjenega, ter iz priložene mapne skice lega in obseg hiše natanko razvidna, — potem zato, ker je s tem predmet služnosti, gledé katere se prosi zemljeknjižnega vpisa, dovolj natanko zaznamenan, — zato, ker to, da hiša ni še vpisana v zemljiški knjigi, v zemljeknjižni